

Hoàng Sâm – Đội trưởng Đội Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân

Ngày 1-1-1948, Chủ tịch Hồ Chí Minh ký sắc lệnh số 111/SL, phong quân hàm Thiếu tướng cho đồng chí Hoàng Sâm lúc ấy là Khu trưởng Chiến khu 2. Trong buổi lễ phong quân hàm cấp tướng đầu tiên cho một số cán bộ quân đội, Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn “Phải cố gắng, phải quyết giành cho được độc lập, tự do cho thỏa lòng những người đã mất”. Ghi lòng tạc dạ lời nhắc nhở của Bác Hồ, đồng chí Hoàng Sâm dành trọn đời cho sự nghiệp giải phóng đất nước. Đồng chí hy sinh ngày 15-12-1968 tại chiến trường Trị-Thiên ở tuổi 53, sau 41 năm liên tục công tác và chiến đấu trong quân đội.

Đồng chí Hoàng Sâm, tên thật là Trần Văn Kỳ, sinh năm 1915 ở làng Lê Sơn, huyện Tuyên Hóa, tỉnh Quảng Bình. Sớm giác ngộ cách mạng năm 12 tuổi, đồng chí đã được chọn sang Thái Lan học tập, được kết nạp vào Đội thiếu niên tiên phong. Thời kỳ Bác Hồ hoạt động ở Thái Lan với bí danh Thầu Chín, Hoàng Sâm được Bác chọn làm liên lạc. Cụ Đặng Văn Cáp cho biết “Bà con Việt Nam ở Thái Lan khen Hoàng Sâm thông minh, nhanh nhẹn, hoạt bát, tuổi nhỏ mà chí lớn”. Năm 1933, Hoàng Sâm gia nhập Đoàn thành niên cộng sản và được kết nạp vào Đảng Cộng sản Đông Dương. Sau đó, đồng chí sang Trung Quốc rồi trở về Cao Bằng, tham gia Tỉnh ủy Cao Bằng. Năm 1938, đồng chí tham gia đội du kích kháng Nhật của Đảng Cộng sản Trung Quốc, hoạt động dọc biên giới Việt-Trung. Cuối năm 1940, Hoàng Sâm được cử đi dự lớp huấn luyện cán bộ do Bác Hồ và các đồng chí Phạm Văn Đồng, Võ Nguyên Giáp, Vũ Anh mở ở Tỉnh Tây, Trung Quốc. Lúc này, đồng chí là Ủy viên Tỉnh ủy Cao-Bắc-Lạng.

Cuối năm 1941, khi Đội vũ trang Cao Bằng được thành lập, đồng chí được cử làm đội phó. Ngày 22-12-1944, theo chỉ thị của Bác Hồ và Thường vụ Trung ương Đội Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân được thành lập Hoàng Sâm được chọn làm đội trưởng cùng với đồng chí Xích Thắng tức Dương Mạc Thạch làm chính trị viên. Sau những chiến công đầu Phai Khắt, Nà Ngần, Đồng Mu... Đội phát triển thành một đại đội gồm ba trung đội. Hoàng Sâm được cử làm đại đội trưởng. Thời gian sau, Đội phát triển thành Chi đội (tức tiểu đoàn), Hoàng Sâm trở thành Chi đội trưởng Giải phóng quân.

Từ năm 1948, Bác Hồ căn dặn đạo làm tướng là phải “Trí, Dũng, Nhân, Tín Liêm, Trung”. Tướng Hoàng Sâm ghi sâu lời dạy của Bác, từ việc làm đến tấm lòng. Ở mọi cương vị công tác, người đội trưởng đầu tiên của đội Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân đều được đồng chí, đồng đội, nhân dân cấp trên tin yêu, quý mến.

Nguồn: Sự kiện và Nhân chứng, số 128, tháng 8/2024, tr. 30